

Camilla Kulmala

Monikäyttöinen kuosipari
KEIKKU-vaatebrändin
erityisvaatteisiin ja -asusteisiin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muotoilun Tutkinto-ohjelma, Tekstiilisuunnittelu
Opinnäytetyö, Syksy 2021

Tiivistelmä

Tekijä:	Camilla Kulmala
Otsikko:	Monikäyttöinen kuosipari KEIKKU-vaatebrändin erityisvaatteisiin- ja asusteisiin
Sivumäärä:	41 sivua
Aika:	30.11.2021
Tutkinto:	Muotoilija AMK
Tutkinto-ohjelma:	Muotoilu
Suuntautumisvaihtoehto:	Tekstiilisuunnittelu
Ohjaajat:	Tiina Karhu, Lehtori, TaM; Tuiti Paju, Lehtori, TaM

.....

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana oli suunnitella monikäyttöinen kuosipari Keikku-vaatebrändin tekstiilituotteisiin. Työn keskiössä on monikäyttöisyyden pohdinta kuosisuunnittelun näkökulmasta, diabetes- ja muiden erityistarvevaatteiden ja -tuotteiden merkityksen ja tarpeen selvittäminen tekstiili- ja vaatetusalailla sekä asiakaslähtöinen suunnittelutyö.

Työssä pohditaan mm. monikäyttöisyyden ja ajattomuuden eroja ja yhtäläisyyksiä sekä materiaalin merkitystä erityistarvetuotteissa. Kysymyksiä lähestytään benchmarkkauksen, havainnoinnin, haastattelujen sekä kirjallisten lähteiden avulla. Lähtökohtana monikäyttöisyyden pohdinnalle ovat henkilökohtaiset havainnot ja näkemykset monikäyttöisyydestä. Erityistarpeiden kohdalla huomio keskittyy diabeetikoille suunnattuihin vaatteisiin ja asusteisiin. Vastausta etsitään haastatteleamalla Keikkua sekä varhaiskasvatuksen ammattilaista.

Monikäyttöisyydelle selvisi eri näkökulmia, ja lopputuloksena syntyi kaksi erihenkistä kuosiparivaihtoehtoa. Toimeksiannon parhaiten täyttävä kuosipari on esitelty Keikun tuotekuviin upotettuna.

Avainsanat: Tekstiilisuunnittelu, kuosisuunnittelu, monikäyttöisyys, erityistarpeet, diabetes, lapset, erityistarvetuotteet

Abstract

Author: Camilla Kulmala
Title: A Multi-purpose Pattern Pair for Keikku Clothing Brand's Speciality Clothing and Accessories
Number of Pages: 41 pages
Date: 30 November 2021

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Design
Specialisation option: Textile Design
Instructors: Tiina Karhu, Senior Lecturer; Tuiti Paju, Senior Lecturer

---

The aim of this final project is to design a multi-purpose textile print pair for Keikku children's diabetes clothing and accessory brand. The central topics are multifunctionality from the perspective of textile pattern design, examining the meaning and need of diabetes and other special needs clothing products within the textile and clothing industry as well as a client-oriented design commission.

The work reflects on, among other things, the differences and similarities between multifunctionality and timelessness and the significance of material choices in products designed with special needs considered. The topics are approached through benchmarking, observation, interviews, literature and digital written sources. Personal observations and views on multifunctionality are used as a base for the reflection on the topic. The subject of special needs concentrates on clothing and products for diabetics. For this, the commissioning company Keikku is interviewed as well as an ECEC (early childhood education and care) professional.

In conclusion, various perspectives on multifunctionality were found and two different pattern pairs were designed. The final choice of patterns is presented inset in the product images.

Keywords: Textile design, pattern design, multifunctionality, multipurpose, special needs, speciality clothing, diabetes, children.

Sisällys

1	JOHDANTO	1
2	LÄHTÖKOHDAT	4
2.1	KEIKKU – Toimeksiantajan esittely	4
2.2	Toimeksianto	6
3	MITÄ ON MONIKÄYTTÖISYYS	9
3.1	Monikäyttöinen kuosi	9
3.2	Monikäyttöisyys ja käyttäjälähtöisyys	10
3.3	Pilkut ja viivat – monikäyttöisiä kuosielementtejä	12
3.4	Perinteiset ja monikäyttöiset lastenvaatekuosit	14
4	ERITYISTARVETUOTTEET	19
4.1	Erytistarvetuotteet, mukavuus ja hyvinvointi	20
4.2	Erytistarpeet suhteessa megatrendeihin	23

4.3	Materiaalin merkitys erityistarvetuotteissa	24
4.4	1-tyyppin diabetes lapsilla	25
4.5	Diabeetikon erityistarvetuotteet	27
5	SUUNNITTELU TYÖ	30
5.1	Keikun toiveet ja tarpeet	30
5.2	Ideointi ja luonnostelu	31
5.3.	Kuosit ja kuosiparien muodostuminen	33
5.4	Väritys	37
6	YHTEENVETO	40
7	LÄHTEET	42

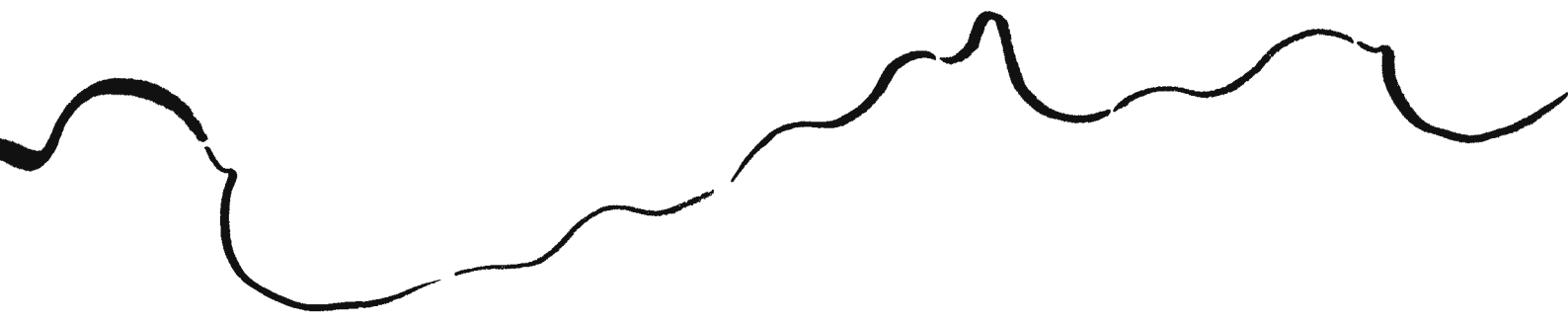
I Johdanto

Tartuin tilaisuuteen suunnitella kuosipari asiakastyönä Keikku-lastenvaatebrändille ja pienyritykselle, joka valmistaa diabeetikkolapsen arkea helpottavia vaatteita ja asusteita. Keikun toinen perustaja Saara Kohtalo nosti yhteistyömahdollisuuden pöydälle jo pari vuotta aiemmin, ja aloimme pitää tiiviimmin yhteyttä, kunnes otin itse esille kiinnostukseni toteuttaa kuosisuunnittelu opinnäytetyönä. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman monikäyttöinen kuosipari, koska Keikku haluaa hyödyntää materiaalinsa mahdollisimman tehokkaasti minimoidakseen tuotantonsa jätteen määrää.

Mikä tekee kuosista monikäyttöisen? Tuotesuunnittelussa samaa muotoa voidaan soveltaa eri käyttötarkoituksiin. Miten sama onnistuu kuosin kanssa? Havainnoimalla laajalti kuoseja, erityisesti vaatetuskuoseja ja -tekstiilejä, toivon löytäväni vastauksen näihin kysymyksiin. Omat havainnot ja näkemykset monikäyttöisyydestä ovat lähtökohtana tutkimukselleni.

Asiakasyrityksen taustan huomioiden tutkin monikäyttöisyyden lisäksi, onko diabetes- ja muiden erityistarvetuotteiden ja -vaatteiden merkitys tai tarve lisääntynyt ja onko tämä esimerkiksi jo havaittavissa esimerkiksi megatrendeissä tai hiljaisina signaaleina. Benchmarkkaamalla ja havainnoimalla erityistarvetuotteita trendi- ja tulevaisuudenennusteita etsin vastausta kysymykseen. Lisäksi haastattelen Keikun perustajia, jotka molemmat ovat diabeetikkolapsen vanhempia sekä erityislasten parissa työskennellyttä varhaiskasvatuksen ammattilaista.

Koska asiakasyritys valmistaa diabeetikoille suunnattuja lastenvaatteita ja -asusteita, kysymys niiden merkityksen ja tarpeen lisääntymisestä nousi esille. Kysymys monikäyttöisyydestä lähti yhteistyötahon toiveesta kuosien suhteen sekä omasta kiinnostuksesta aihetta kohtaan. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on pohtia monikäyttöisyyttä ja erityistarpeita tekstiili- ja muotialalla asiakaslähtöisen suunnitteluprosessin kautta.

2 Lähtökohdat

Tässä kappaleessa esitellään lyhyesti opinnäytetyöprojektin lähtökohdat. Osiossa käydään läpi asiakasyrityksen perustamisen ja perustajien taustoja sekä heidän toimeksiantoonsa liittyviä seikkoja.

2.1 KEIKKU – Yhteistyötahon esittely

Keikku, eli Kohtalonpoika Oy, on Annu Huismanin ja Saara Kohtalon vuonna 2019 perustama vaatetusalan yritys, joka valmistaa diabeetikolasten tarpeisiin suunniteltuja vaatteita ja asusteita. Yritys syntyi Huismanin ja Kohtalon tarpeesta ja halusta tuoda helpotusta ja iloa diabeetikolasten ja heidän perheidensä arkeen. Yrityksen tämänhetkisestä tuotevalikoimasta löytyy Remu- ja Rymy-insuliinipumppuvyöt, Riehu-puhelinvyö, Jemma-sokerimittarilaukku, Juju-housut, Jekku-paita ja -tunika (Kuvakollaasi 1). Tuotteet on suunniteltu niin, että tarvikkeet pysyvät lapsen menossa mukana ja mahdollistavat seikkailun ja lapsen tavallisen arjen. (Keikku 2021.)

Huisman ja Kohtalo tapasivat toisensa Diabetes-liiton perheleirillä 2018, jolloin he huomasivat heitä yhdistävän arvomaailman: samankaltaiset perhe- ja luontoarvot sekä näkemykset lastenoikeuksista. Lapsen on saatava olla lapsi ilman, että hänestä riippumattomat asiat, kuten diabetes, määrittelevät häntä yksilönä tai vaikuttavat hänen arkeensa negatiivisesti. (Emt.)

2

3

1

4

5

6

Kuvakollaasi 1: Keikku-tuotteita; 1 & 2 – Jekku-paita ja -tunika; 3 – Juju-housut; 4 & 5 – Jemma-mittarilaukku ja 6 – Remu -pumppuvyö (ikkunallinen).

Huisman on koulutukseltaan fysioterapeutti ja Kohtalo vaatetusartesaani. Kysyin haastattelun yhteydessä molemmilta, onko Huismanin koulutustaustasta ollut hyötyä tuotteiden suunnittelussa. Vaikka Huisman ei kokenut siitä olleen kummemmin hyötyä, Kohtalo oli toista mieltä. Kun vaatteet ja asusteet testataan omien lasten käytössä, Huisman osaa katsoa tuotteita niin sanotusti liikkeen kautta ja näkee sellaisia asioita, joita Kohtalo ei itse välttämättä tuotteen rakennetta kaavaillessaan ole tullut ajatelleeksi. Tämä on Kohtalon mielestä ollut ehdoton voimavara tuotesuunnittelussa, ja hän luottaa Huismanin ammattitaitoon ja siihen, että tämä ikään kuin tarkistaa tuotteiden olevan käyttötarkoituksensa mukaisia ja niissä kannettavat välineet pysyvät mukana lapsen menossa. (Huisman & Kohtalo, haastattelu 23.9.2021.)

Keikku on lähtenyt liikkeelle tarpeesta. Jos heidän valmistamilleen tuotteille ei olisi tarvetta, Keikkua ei olisi olemassa. Keikku ei halua tuottaa yhtään ylimääräistä tuotetta ja pyrkii hyödyntämään tuotteissaan kaiken käyttökelpoisen leikkuuylijäämän (Keikku 2021).

2.2 Toimeksianto

Toimeksiantona oli suunnitella kuoseja Keikun tarpeisiin. Kuosien toivottiin olevan mahdollisimman monikäyttöisiä, perinteisistä lastenvaatekuoseista (määritellään kohdassa 3.4) poikkeavia ja sellaisia, jotka voisivat jäädä pysyväksi osaksi yrityksen ilmettä. Kuosit suunnitellaan ensisijaisesti Keikun puuvillatrikootuotteisiin, joita ovat Jekku-paita ja -tunika sekä Remu-pumppuvyö.

Koska valmistusmäärät ovat ainakin toistaiseksi melko pieniä, kiinnostus digipainettuun kankaaseen kiinnostaa yritystä, ja se on varmasti tässä vaiheessaärkevin painomenetelmä. Digipainatus on lisäksi ekologinen painomenetelmä, koska väriä kuluu vain kuvioon tarvittava määrä (Isoniemi 2019). Lisäksi digipainatuksella saadaan painettua myös vesivärimäistä pintaa, jonka Keikku mainitsi yhtenä

mieltymyksenään.

Asiakkaan valitsemista kuoseista tehdään värivaihtoehtot ja esittelykuvat, joissa kuosit upotetaan Keikun tuotteisiin.

3 Mitä on monikäyttöisyys?

Miten määritellään monikäyttöisyys? Millainen on monikäyttöinen kuosi? Sana monikäyttöinen määritellään lyhyesti "monenlaiseen käyttöön sopivaksi" (Kielitoimistonsanakirja.fi 2021). Mutta mitä tämä tarkoittaa kuosin kohdalla?

Yksi osa monikäyttöisyyttä on ajattomuus. Esimerkiksi muodista tms. puhuttaessa ajaton on jotain, joka on "ajallisista vaihteluista riippumaton, aina muodikas" (Kielitoimistonsanakirja.fi 2021). Monikäyttöisen kuosin tulisi olla ainakin käyttäjänsä silmissä ajaton. Voisi argumentoida, että kuosin miellyttäessä käyttäjäänsä, riippumatta ja piittaamatta siitä mikä on milloinkin trendikästä, sitä voi kutsua monikäyttöiseksi ainakin käyttäjän näkökulmasta. Niinimäki (2011, 31) tarkastelee työssään yksilön ja tuotteiden välisiä suhteita nautinnon, kiintymyksen ja tyytyväisyyden kautta. Vaikuttavia tekijöitä ovat kuluttajaa miellyttävä estetiikka, käyttömukavuus sekä kulutuksen ja huollon kestävyys.

3.1 Monikäyttöinen kuosi

Kun lähdetään tutkimaan kuosien kuvioelementtejä ja muotokieltä monikäyttöisyyden ja ajattomuuden kautta, päällimmäisenä mieleen tulevat sellaiset kuvioelementit kuten pilkut, raidat ja ruudut, jotka täyttävät myös klassisuuden kriteerit. Klassinen on yhtä kuin perinnäinen, totunnainen, vakiintunut, luonteenomainen, yleisesti

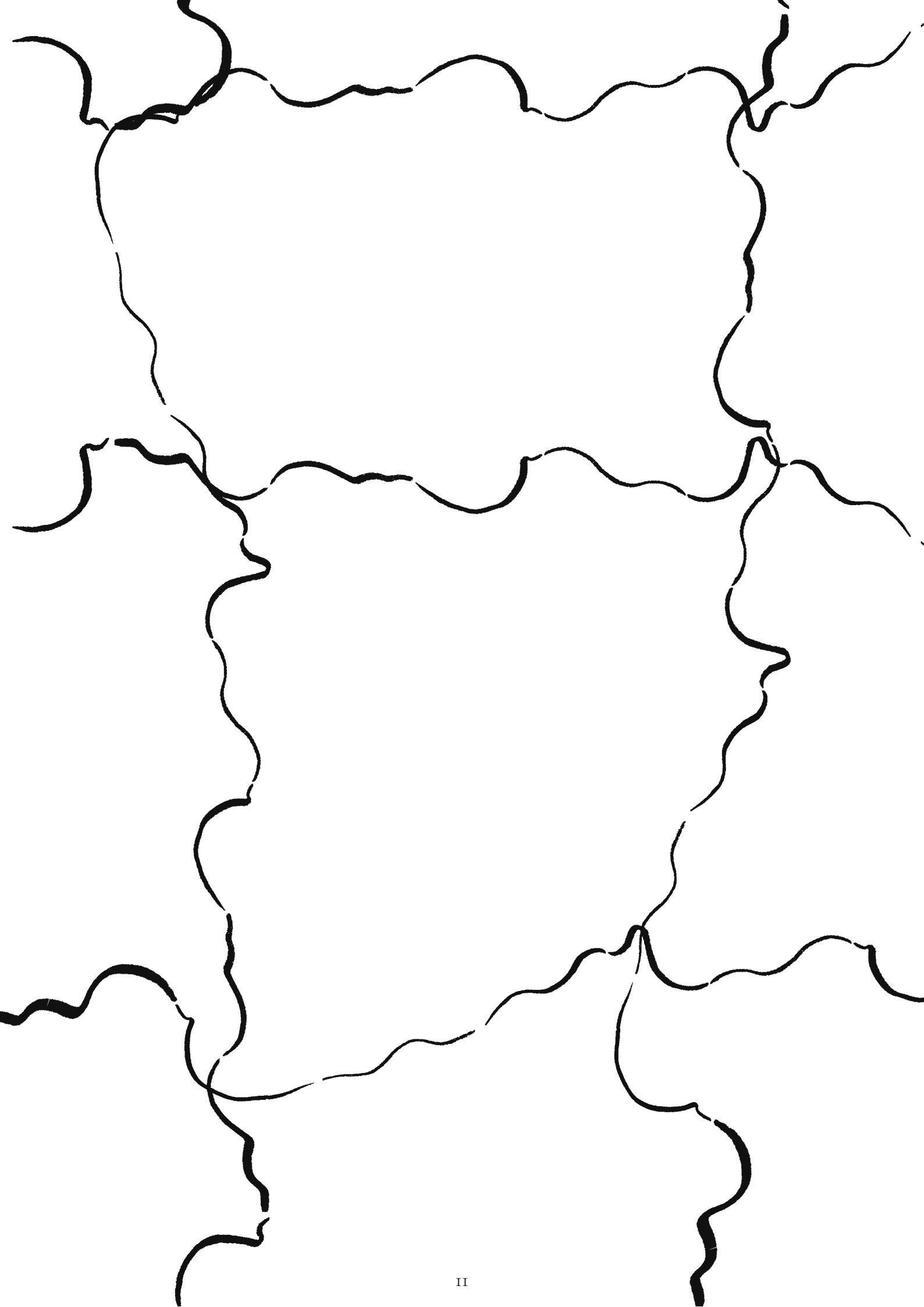
tunnustettu tai pysyväarvoinen (Kielitoimistonsanakirja.fi 2021). Kuvioelementtien listaa voidaan mielestäni laajentaa myös abstrakteihin muotoihin, tekstuureihin ja kasviaiheisiin. Kasviaiheet tuntuvat kiinnostavan aina, mutta erityisesti kukkakuosien käyttöä rajaavat sesongit. Tosin kyse on enemmänkin yksilön mielikuvista ja mielenyhtymistä silloin, kun tämä yhdistää kukkakuosit nimenomaan kevät- ja kesäkauden kuva-aiheiksi. Tietenkin tähän vaikuttava tekijä on esimerkiksi väritys, jonka avulla näitä niin sanottuja kevään ja kesän kukkakuoseja tuodaan myös syys- ja talvimallistoihin.

Jotta kuosi olisi mahdollisimman monikäyttöinen, on sen toimittava monessa koossa. Tällä tarkoitan sekä kuosin taipuvuutta eri mittakaavoihin että sen toimivuutta samankokoisena erilaisissa ja erikokoisissa tuotteissa. Se, että kuosi toimii edellä mainitusti, vaatii mielestäni, että kuosi toimii vähintään neljään suuntaan. Neljään suuntaan toimivalle kuosille ompelukaavat voidaan asetella pystyyn tai vaakaan 90° välein, kankaan ala- ja sivureunan mukaisesti. Paras vaihtoehto on niin sanottu "all-around" eli joka suuntaan toimiva tai "suunnaton" kuosi. "All-around"-kuosille kaavoja voidaan asetella nimensä mukaisesti mihin tahansa kulmaan, ilman että kuosi näyttää vinolta tai että se on ylösalaisin.

Pilkut, pisteet sekä pehmeät abstraktit muodot ovat sellaisia kuvioelementtejä, jotka toimivat luonnostaan joka suunnassa. Toki niitä voidaan ryhmittää niin, että kuosiraporttiin muodostuu raportin toistuessa suuntia, mutta niiden luontainen plastisuus tekee niistä silti hyviä elementtejä "all-around"-kuoseihin.

3.2 Monikäyttöisyys ja käyttäjälähtöisyys

Monikäyttöisyyttä voidaan ja pitääkin tarkastella myös käyttäjälähtöisesti käytännöllisyyden ja käytettävyyden kautta. Yksilön näkökulmasta monikäyttöinen kuosi, vaate tai muu käyttötuote on sellainen, jonka käyttämiseen hän ei väsy tai kyllästy – tuotteeseen muodostuu tunneside. Tunneside sitoo yksilön tuotteeseen

tiukemmin, ja siitä luopuminen vaikeutuu tai siitä ei haluta edes luopua. Tarve korvata tuote syntyy usein silloin, kun yksilö kokee tuotteen olevan esimerkiksi "vanhentunut", eikä se saa enää aikaan positiivista tunnereaktiota (Niinimäki 2011, 36). Sama tilanne voi hiipiä vastaan, mikäli tuote ei ole käytännöllinen. Vaatetuskuosin kohdalla tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että se ei sovi yhteen minkään muun käyttäjän vaatekappaleen kanssa. Missä "vika" tällöin on? On mahdollista, että käyttäjän vaatekaapin sisältö on muuttunut liikaa liian suuren vaihtuvuuden vuoksi tai käyttäjän hankkima kuosi poikkeaa hänen normistaan. Tällöin tuotteen käyttö rajautuu, eikä voida mielestäni enää puhua monikäyttöisestä tuotteesta. Vika voi löytyä vaatteissa myös istuvuudesta, ei niinkään vaatetuskuosista.

Tunneside voi syntyä tuotteen ulkonäköön tai tuntuun. Niinimäki (2011, 42) viittaa Lionel Tigerin (1992, Jordanin 1999, 210-211 mukaan) väitteeseen, että esineet tarjoavat käyttäjälleen neljää eri nautintotyyppiä: fysiologinen nautinto, sosiaalinen nautinto, psykologinen nautinto sekä ideologinen nautinto. Etenkin erityistarvetuotteista puhuttaessa fysiologinen nautinto, jossa keho on yhtymäkohta ja nautinto tulee aistijärjestelmästä, on erityistarvetuotteita käyttävälle tärkeä tekijä, ja se linkittyy erityistarvetuotteissa- ja -vaatteissa istuvuuteen ja materiaaliin.

3.3 Pilkut ja viivat – monikäyttöisiä kuvioelementtejä

Pohtiessani monikäyttöisyyttä mainitsin mieltäväni monikäyttöisiksi kuvioelementeiksi pilkut, raidat ja ruudut. Pilkku on kattotermi, jonka alle mahtuvat pisteet, pallot, pisarat, täplät, läikät ja ympyrät. Kullakin nimityksellä on vivahde-ero, myös visuaalisesti. Olemukseltaan ne ovat kuitenkin kuvioelementtejä, joilla ei ole selkeää suuntaa, ja siksi ne ovat hyvin monikäyttöisiä. Pilkuilla voidaan luoda tiuhaan ryhmiteltynä tekstuuria tai harvasti sommiteltuna minimalistista pintaa. Oli kyseessä sitten abstraktimpi läikkä tai symmetrinen soikio, pilkkujen perimmäinen pehmeys toimii kaikkiin suuntiin.

Raidat ja ruudut muodostuvat viivoista. Viiva voi olla suora tai laineileva, ja se voi tehdä silmukoita. Viivan pituudella voidaan leikitellä, ja sillä voidaan luoda "liikkuvia" pintoja ja tekstuureita. Riippuen elementtien asettelusta, tyylistä ja rytmittämisestä viivoja voidaan hyödyntää leikitellen, jolloin voidaan saada aikaan myös useaan suuntaan toimiva kuosi. Vaikka pohjimmiltaan raidat ja ruudut on ovat klassisia ja ajattomia, niihin monesti yhdistetään myös muita kuvauksia. Tällaisia ovat muun muassa merellisyys, lystikkyys, vauhti, huomio ja eleganssi (Hampshire & Stephenson 2006). Raita voi olla viivasuora tai pehmeän aaltoileva. Sitä voidaan toistaa tiheästi, harvasti tai vuoroin molemmilla tavoilla sekä ristiin rastiin, limittäin ja lomittain, luoden verkkomaista tekstuuria tai ruudukkoa.

Yksittäisinä kuvioelementteinä pilkut ja viivat eivät ehkä herätä vahvoja tunteita, mutta esimerkiksi pilkun mittakaavaa ja viivan paksuutta vaihdellen kummastakin saa sekä herkän ja hienostuneen että dynaamisen ja rohkean kuvion. Ne ovat monipuolisia kuvioelementteinä, ja siksi niillä saa muodostettua suhteellisen vaivattomasti myös monikäyttöisiä kuoseja.

3.4 Perinteiset ja monikäyttöiset lastenvaatekuosit

Omat ja Keikun näkemykset siitä, millainen on perinteinen lastenvaatekuosi, olivat melko lailla samanlaiset: kirkkaita värejä sekä selkeitä ja esittäviä kuvioelementtejä kuten eläimiä ja esineitä, esim. poikien vaatteissa autoja. Kuoseja, joita voi kuvailla sanoilla suloinen, hauska, rytmikäs, lapsellinen ja värikäs.

Kun etsin esimerkkejä yllä kuvailluista kuoseista, huomasin, että monet tällaisista kuoseista olivat usein yksisuuntaisia eli kuosielementit ovat "oikein päin" vain yhdestä suunnasta katsottuna. Myös kuosien kuvioaiheissa ja värityksissä on huomioitava, että monet niistä on suunniteltu puhuttelemaan joko tyttöjä tai poikia. Hyvä ja selkeä esimerkki perinteisiä lastenvaatekuoseja myyvästä yrityksestä on kotimainen PaaPii, jonka valikoimista löysin kuoseja, jotka sopivat yllä kuvailemaani perinteisen

Kuvakollaasi 2 : Perinteisiä lastenvaatekuoseja: 1 – Marimekko, Bo Boo; 2 – Metsola, Bunny; 3 – PaaPii, Perhoset; 4 – PaaPii, Herne; 5 – Blaa, Boera, 6 – PaaPii, Into pyöräilee & 7 – Blaa, Cats Turquoise.

lastenvaatekuosin määritelmään. (Kuvakollaasi 2)

Lisäksi on todettava, että monella lastenvaatebrändillä on valikoimissaan yksi tai kaksi perinteisempään muottiin sopivaa kuosia. Monikäyttöisyys näyttäisi tulevan esiin lasten kuoseissa enemmän värityksen kautta kuin kuosiraportin asettelussa tai kuvioelementtien valinnassa. Monikäyttöisiksi lastenkuoseiksi voisi laskea kuosit, joissa on paljon tekstuuria. Tekstuurimaiset pinnat esimerkiksi auttavat naamioimaan pinttyneet tahrat, joita lastenvaatteisiin usein kertyy. Kerrokselliset lastenvaatekuosit voivat sisältää selkeitä esittäviä kuvioelementtejä, mutta kerroksellisuus luo samalla kuoseihin tekstuurimaisuutta ja häivyttää kuvioelementtien erottuvuutta kuosissa. (Kuvakollaasi 3)

Kuvakollaasi 3 : Tekstuurimaisia pintoja lastenvaatteissa: 1 - Snowy leopards, Molo & 2 - Lynx, Gugguu.

4 Erityistarvetuotteet

Millaisia erityistarvetuotteita tekstiili- ja muotialalta löytyy? Tiedonetsintä keskittyy kartoittamaan diabeetikoille suunnattuja tekstiilituotteita. Havainnoin, ovatko saatavilla olevat tuotteet ajan tasalla esteettisesti, onko tarjonta monipuolista ja löytyykö markkinoilta muita Keikun kaltaisia yrityksiä.

Mitä eroja ja yhteneväisyyksiä on erityistarvetuotteilla ja erityisvaatteilla? Erityistarpeet ulottuvat termin erityisryhmä määrittämisen rajojen ulkopuolellekin. Erityisvaatteiden kohderyhmäksi luetellaan perinteisesti vanhukset, vammaiset, isokokoiset, pienikokoiset, raskaana olevat sekä erityisen ammattikunnan henkilöt. Viimeisin viittaa esimerkiksi roolipukuihin ja työvaatteisiin. Yksinkertaisesti on kuitenkin kyse vaatteista, jotka eroavat normaalista arkivaatetuksesta. (Hälinen & Rytönen 1999, 11.)

Erityistarpeiden kirjo on kuitenkin laaja. Esimerkiksi autismiin liittyy usein myös erilaisia aistiherkkyksiä kuten kosketusherkkyys ja näin ollen materiaalin huomioiminen vaatteissa olisi tärkeää (Lehti, haastattelu 11.10. 2021). Diabeetikot ja muut, jotka sairaudesta johtuen kantavat mukanaan hoitotarvikkeita tai -välineitä, kuten "feeding tube" eli ruokintaletku (Kuva 1), ja tästä johtuen tarvitsevat arjessa vaatteita, jotka mahdollistavat ja helpottavat hoitotilannetta. Yhteistä kaikille erityistarvevaatteille ja -tuotteille on kuitenkin mukavuus ja hyvä istuvuus. Se, mitä erityistarvetuotteiden markkinoilta tällä hetkellä uupuu, on niin sanottu muodikkaus tai tyylikkyys (Kuvakollaasi 4).

Erityistarvetuotteiden suunnittelua on ajateltava ainakin jonkinasteisesti myös

mittatilauksen näkökulmasta, koska vaikka on tarkoituksena tarjota valmiita tuotteita yksilöllisten tuotteiden sijaan, on silti kyse pienemmästä kuluttajaryhmästä, jossa kuluttajilla on massasta poikkeavia tarpeita. Muutamia pieniä yrityksiä löytyy, jotka valmistavat diabeetikoiden erityistarvetuotteita ja -vaatteita. Tällaisia ovat esimerkiksi REVELwear, Cari-Cami, Little T1D Pockets sekä suunnittelija ja somevaikuttaja Natalie Balmainin muotiprojekti Type1Clothing. Näistä Little T1D Pockets on ehkä lähinnä sitä, mitä Keikkukin haluaa tarjota diabeetikoille. Sekä Little T1D Pocketsin että Keikun taustalla on diabeetikolapsen vanhempi, joka haluaa tarjota diabeetikolapsen ja tämän perheen arkeen helpotusta, mutta Keikusta poiketen Little TD1 Pocketsin tuotteet ovat enemmän käsintehdyn näköisiä. REVELwear ja Cari-Cami sen sijaan tarjoavat hienovaraista piiloa hoitotarvikkeille ja ovat tyyliltään aikuisempaan makuun, vaikka tuotteita on myös lapsille. Type1Clothing -projekti taas on keskittynyt muotiin, ja projektin Instagram-sivulta löytyy mm. juhlasuja ja farkkuja, joissa on otettu huomioon diabeetikon hoitotarpeet. (Kuvakollaasi 5.)

4.1 Erityistarvetuotteet, mukavuus ja hyvinvointi

”Ihminen tuntee olonsa mukavaksi vaatteessa, kun hänellä ei ole liian kuuma eikä kylmä, eikä vaate rajoita liikettä, purista tai hiosta. Lisäksi mukavuuden edellytys on, että vaate on mieluinen, käyttötarkoitukseen ja -tilanteeseen sopiva ja käyttäjänsä mielestä esteettinen.” (Risikko & Marttila-Vesalainen 2006, 7.)

Mukavuus on ollut muutenkin jo pitkään pinnalla arkivaatetuksessa. Aiemmin koti-, olo- ja urheiluvaatteissa käytetyt kankaat, kuten college ja trikoo, ovat löytäneet tiensä tasaisin väliajoin myös katumuotiin. Pukeutumisessa huolettomuus, rentous ja mukavuus linkittyvät myös monikäyttöisyyteen ja kiertotalouteen. Kun vaatetta tai asustetta on mukava käyttää, sitä myös käytetään sen sijaan että se laitetaan nopeasti kirpputorin kautta kiertoon.

Kuva 1 : Lasten t-paita letkuruokittaville, Tubie Kids.

1

2

3

4

Kuvakollaasi 4 : Diabetes-tuotteita: 1 – Säilytyslaukku, 2 – Pumppuvyö, 3 – Pumppuvyö & 4 – T-paita diabetekseen liittyvällä painatuksella.

1

A Discreet & Stylish Place for your Pump

SHOP NOW →

2

PRODUCTS ABOUT CONTACT CART

LITTLE T1D POCKETS

Home Products About Contact Cart

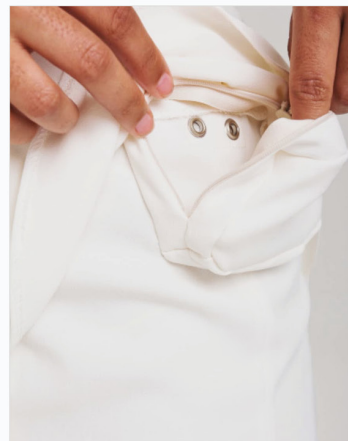
Copyright © 2021 Little T1D Pockets

bigcartel

5

Instagram

Search

type1clothing · Follow

type1clothing Wow. Our Parveen dress is definitely a show-stopper! And with a hidden pump pocket on each hip, you can finally do evening glamour without having to reach into your bra every time you have to bolus! #angelic Available at t1clothing.com #Parveen #maxidress #beauty #fashionwithapurpose #clothesfordiabetics #fashion #Type1Clothing #t1d #t1dlookslike #love #typefamily

189w

59 likes

MARCH 10, 2018

Add a comment...

Post

More posts from type1clothing

3

Instagram

Search

type1clothing

Follow

108 posts 1,583 followers 1,233 following

TYPE1CLOTHING

FASHION WITH A PURPOSE.

Clothing for people who wear insulin pumps or take daily injections

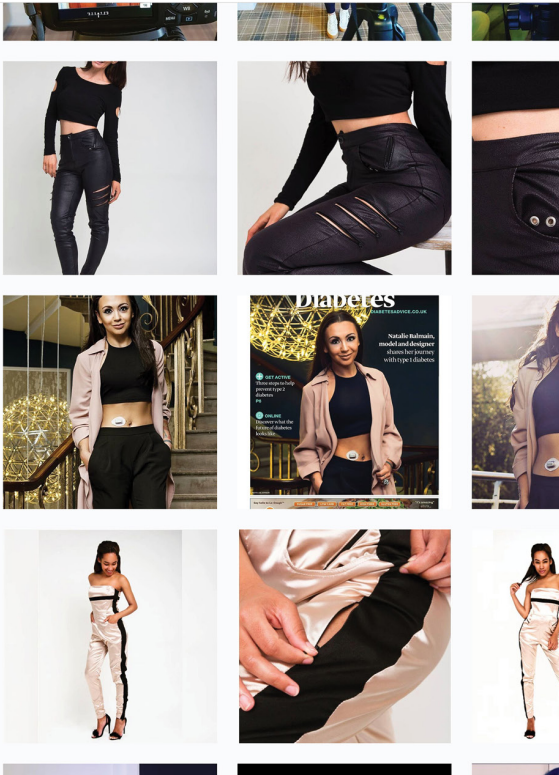
-CURRENTLY CLOSED DUE TO COVID-

🌟 PATENT PENDING 🌟

4

Instagram

Search

Kuvakollaasi 5 : Diabetes-tuotteita valmistavia vaatebrändejä: 1 – RevelWear, 2 – Little TD1 Pockets & 3-5 – TYPE1CLOTHING

Tämä näkyy myös tekstiili- ja muotialan trendiennustesivuilla. Useassa teemassa keskitytään yhä enemmän pidempiaikaiseen käytettävyyteen. Värikarttoihin tehdään vähemmän muutoksia ja värejä valitaan laajemmin ja ajatellen niiden sopivuutta jokaiseen vuodenaikaan. Ennusteissa esille nousee tämän kanssa yhteen nivoutuvia sanoja ja termejä: uudelleen juurtuminen, käytettävyys, sitkeys, vahvistus, parantuminen, hidas eläminen, onnellisuus, demokraattinen, älyllinen, elämän edistäminen, mukavuus ja hyvinvointi, modulaarisuus, monikäyttöisyys ja -puolisuus, muuntautuvuus, emotionaaliset kokemukset ja luonnonvärit. (WGSN 2021.)

4.2 Erityistarpeet suhteessa megatrendeihin

Sitran Megatrendit 2020 -selvityksestä löytyy yhtymäkohtia trendisivustoilta poimittuun sanalistaan. Mm. ekologisen jälleenrakennuksen yhteydessä Dufva (2020) puhuu ilmastotavoitteista ja siihen liittyvistä elämäntapamuutoksista ja toteaa, ettei kyseessä ole vain sopeutuminen. Muutos tarkoittaa reilusti tehtynä myös terveellisempää ja onnellisempaa elämää ja hyvinvointia. Erityistarpeet ovat yhteydessä väestön ikääntymiseen ja monimuotoistumisen megatrendiin. Monimuotoisuus erityistarpeiden näkökulmasta tarkoittaa mielestäni lääketieteellisten diagnoosien määrän lisääntymistä. Näihin diagnooseihin lukeutuvat esimerkiksi diabetes, erilaiset autoimmunisairaudet, erityisherkkyydet sekä autismi. Terveyshaasteiden muutos on yksi keskeisistä trendeistä. Myös terveysteknologian yleistyminen on trendi, joka liittyy erityistarpeisiin ja diabetekseen. Diabeetikot käyttävät jo mukana kannettavia laitteita, joilla he seuraavat ja hoitavat terveydentilaansa (kuten sokerimittari ja insuliinipumppu). Taloudestakin puhuessa esiin nousee hyvinvointi. (Dufva 2020.)

Myös Keikun Huisman toteaa haastattelussa, että on vaikeaa sanoa, kasvaako erityistarvetuotteiden kysyntä tulevaisuudessa. Teknologian kehitys on jatkuvaa ja niin on hoitomuotojen ja hoidoissa käytettävien laitteiden kehitys. Hoitomuodot ja laitteet kehittyvät, muuttuvat ja niitä tulee lisää. Keikun tuotteista puhuttaessa Huismanin mielestä potentiaalia kysynnän kasvulle tämänkaltaisissa tuotteissa on.

Keikku tarjoaa yhden vaihtoehdon suurten diabeteksen hoitoteknologiaa valmistavien yritysten asusteille. Ympäristötietoisuuden kasvaessa ihmiset mieltivät arvojaan uudestaan. "Ihmiset mieltivät niitä ja haluavat kestäviä tuotteita ja ehkä muustakin syystä kuin sen arjen kannalta, että ei ehkä haetakaan sitä halvinta suurketjun kolmen euron juoksuvyötä", Huisman sanoo ja selventää vielä, että insuliinipumppua voi tietenkin kantaa missä tahansa vyölaukussa, mutta sen laatu ja kestävyys ei ole taattu pumpun kantamiseen. (Huisman & Kohtalo, haastattelu 23.9.2021.)

Myös varhaiskasvatuksen opettaja Emilia Lehti (haastattelu 11.10.2021) vahvistaa, että erityistarpeiden tai erityislasten määrä ei ole kasvanut vaan diagnooseja tehdään yksinkertaisesti enemmän kuin aiemmin. Tämä on johtanut taas siihen, että varhaiskasvatuksessa koulutetaan ihmisiä ottamaan erityistarpeet arjessa enemmän huomioon. Lehti itse ajattelee, että yleinen huomioon ottaminen kaikessa olisi hyväksi tulevaisuudessa. (Emt.)

4.3 Materiaalin merkitys erityistarvetuotteissa

Keikun Huisman huomasi käytännön kautta, että sokerimittarin mukana tuleva säilytyslaukku/vyö oli epämiellyttävän tuntuinen, epäkäytännöllisen mallinen eikä kestänyt pesua vaan kului karun näköiseksi jo ensimmäisten pesukertojen jälkeen. Myöhemmin ompelijalta hankittu esteettisempi ja toimivampi sokerimittarivyömalli ei sekään ollut kestävyydeltä Huismanin haluamaa tasoa. Tarve paremmille diabetes-tuotteille siis oli, koska käytössä olleet tuotteet eivät täyttäneet kriteerejä, jotka niiden Huismanin mielestä pitäisi täyttää. Suurempien yritysten mallit pysyvät samoina, valikoimiin ei ole lisätty uusia malleja eikä vanhempiin tehty muutoksia, ja värivalikoimakin on pysynyt samana vuosia; tuotteet ovat elottomia, ilottomia, muovisia ja huonolaatuisia. Huisman mainitsee useaan kertaan haastattelun aikana kestävyuden ja pestävyyden tärkeyden. Se, että Keikku tekee tällä hetkellä pääasiassa lastentuotteita, tarkoittaa, että tuotteet on pystyttävä huoltamaan ja niiden on kestävä huoltoa, ja tämä Huismanin mielestä liittyy vahvasti materiaaleihin.

(Huisman & Kohtalo 23.9.2021.)

Keikku haluaakin huomioida tuotteissaan myös sen, miltä ne tuntuvat. Materiaalien on oltava hengittäviä ja niiden on tunnettava hyvältä ihoa vasten niin, että ylimääräistä kuormaa käyttäjälle ei tuotteen käytössä koidu. Kohtalo haluaa ajatella asiaa myös osittain mittatilauksena. Diabetes-vaatteissa ja pumppuvöissä tämä tarkoittaa, että ne ovat tukevia, hyviä päällä ja niitä on ilo käyttää. Tämän lisäksi asiakkaan sanoessa ”ei tunnu miltään” ollaan Kohtalon mukaan suunnittelussa oikeilla raiteilla. (Emt.)

Materiaalin tuntu on tärkeä myös muita erityistarpeita huomioidessa.

Varhaiskasvatuksen opettaja kertoo esimerkiksi autismikirjon lapsilla olevan useasti myös erilaisia aistiherkkyksiä. Tällöin epämiellyttävä materiaali, vaatteen leikkaus tai pieni pesulappu saumassa saattaa aiheuttaa lapsen arkeen haasteita. Pieni aisteja häiritsevä tekijä voi herpaannuttaa keskittymisen tai saada aikaan voimakkaan tunnereaktion. (Lehti, haastattelu 11.10.2021.)

4.4 1-tyypin diabetes lapsilla

1-tyypin diabetes, eli niin sanottu nuoruustyyppin diabetes, on yleisempi Suomessa kuin missään muualla maailmassa. Vaikka puhutaan nuoruustyyppin diabeteksestä, siihen voi sairastua myös yli 15-vuotiaana. 1-tyypin diabetes ei ole toistaiseksi ehkäistävissä, mutta sitä tutkitaan koko ajan. Diabeteksen voisi sanoa olevan enemmän fysiologinen ominaisuus, jonka kanssa on opittava elämään, eikä sen sairastaminen ole maailmanloppu. (Suomen Diabetesliitto Ry 2021.)

Tätä ominaisuudeksi kuvailua myös Keikun Annu Huisman ja Saara Kohtalo korostavat. Haastattelussa selvitin mm. heitä yhdistäviä arvoja, diabetes-erityistarvetuotteiden kehitykseen liittyviä seikkoja sekä kummankin henkilökohtaisia kokemuksia lapsen diabeteksen kanssa. Päällimmäiseksi haastattelussa ja muissa tapaamisissamme, on noussut diabeetikolapsen normaalin arjen, seikkailun ja leikin

mahdollistaminen. (Huisman & Kohtalo, haastattelu 23.9.2021.)

Taudin toteaminen on usein vanhemmalle shokki ja aiheuttaa suurta huolta varsinkin ennen kuin lapsi oppii pitämään huolta diabeteksen hoidosta itsenäisesti. Arjen turvaaminen ja oikeanlainen suhtautuminen diabetekseen ja sen hoitoon mahdollistavat sen, että myös diabeetikkolapsi voi tästä ominaisuudesta huolimatta viettää tavallista iloista lapsuutta. Keikun verkkosivulla todetaan yrityksen syntyneen helpottamaan elämää diabeteksen kanssa. He uskovat, että diabetes-tuotteiden ei tarvitse olla "harmaita ja muovisia". (Keikku 2021.)

Haastatteleman varhaiskasvatuksen opettaja Emilia Lehti ei ollut sen kummemmin ajatellut asiaa aiemmin, mutta totesi kuitenkin pumppuvyön selkeästi erottuvan, koska jokaisella lapsella ei sellaista ole. Vaikka opettajan kokemuksen mukaan lapset yleisesti reagoivat huomattavasti aikuisia neutraalimmin erilaisuuteen, niin pumppuvyö on päiväkotiympäristössä se, mikä kiinnittää ainakin uteliaimpien lasten huomion. Pumppuvöiden estetiikkaa hän kommentoi sanoen "kyllähän ne voisivat olla jotenkin kivemman näköisiä" ja lisää lopuksi, että diabeetikkolasta voisi myös rohkaista se, että tylsän yksivärisen sijaan pumppuvyö olisikin "jotenkin cool". (Lehti, haastattelu 11.10.2021.)

Diabetesta ei ole tarkoitus piilottaa vaan pikemminkin normalisoida. Tätä toistavat sekä Huisman että Kohtalo. Kuosien tuominen diabetes-tuotteisiin voisi siis poistaa niistä Huismanin mainitsemaa "muovisuutta" sekä kliinistä ilmettä. Huomio ei kiinnittyisi tuotteessa pelkästään siihen mikä se on, vaan sen lisäksi olisi se Lehden (2021) kuvailema "cool" asuste, jota muilla lapsilla ei ole. Diabeetikkolapsi saisi kokea myös ihastelua pelkän uteliaan ihmettelyn ja kummastelun sijaan. Tähän liittyy vahvasti kohdassa 3.2 mainittu sosiaalinen nautinto, joka on yksi Tigerin (1992) esittämästä neljästä nautintotyypistä (Jordan 1999, Niinimäki 2011, 42 mukaan). Sosiaalinen nautinto tulee esiin suhteissa ihmisten ja yhteiskunnan kanssa (emt.) ja on verrattavissa esimerkiksi siihen, miten diabeetikkolapsi kokee oman hoitotilanteesta käsittelyn ympäristössään.

Muovisen oloiset erityistarvetuotteet voivat viestiä tietämättömälle sairaudesta, ja esimerkiksi diabeetikolapsen pumppuvyö paljastaa hänen poikkeavan muista leikkiverreista. Assosiaatiot sanaan sairaus ovat usein enemmän negatiivisia kuin positiivisia, mutta paremmalla suunnittelulla voisi saada assosiaatiot kääntymään pois sairaudesta ja kääntämään katsojan ajatukset tuotteen estetiikkaan käyttötarkoituksen sijaan. Normanin (2005, Niinimäen 2011, 41 mukaan) mukaan ensimmäinen, nopein arvio tehdään vaistomaisella tasolla ulkonäön perusteella. Toisella käyttäytymiseen viittaavalla tasolla käytön ilo ja toimivuus ovat tärkeitä tekijöitä positiivisen kokemuksen luomisessa (emt). Viimeinen taso, reflektiivinen taso, on se, jolla ihminen voi reflektoida kokemuksiaan ja yhdistää tunteita, minäkuvaa, henkilökohtaisia tyytyväisyysmuistoja ja kognitiota kokemukseen (emt). Vaatetus on samaan aikaan paljastavaa ja piilottavaa (Niinimäki 2011, 38), ja se voidaan ymmärtää myös kommunikaation kanavana ja ilmaisukeinona (McCracken 1990, 57, Niinimäen 2011, 38 mukaan).

4.5 Diabeetikon erityistarvetuotteet

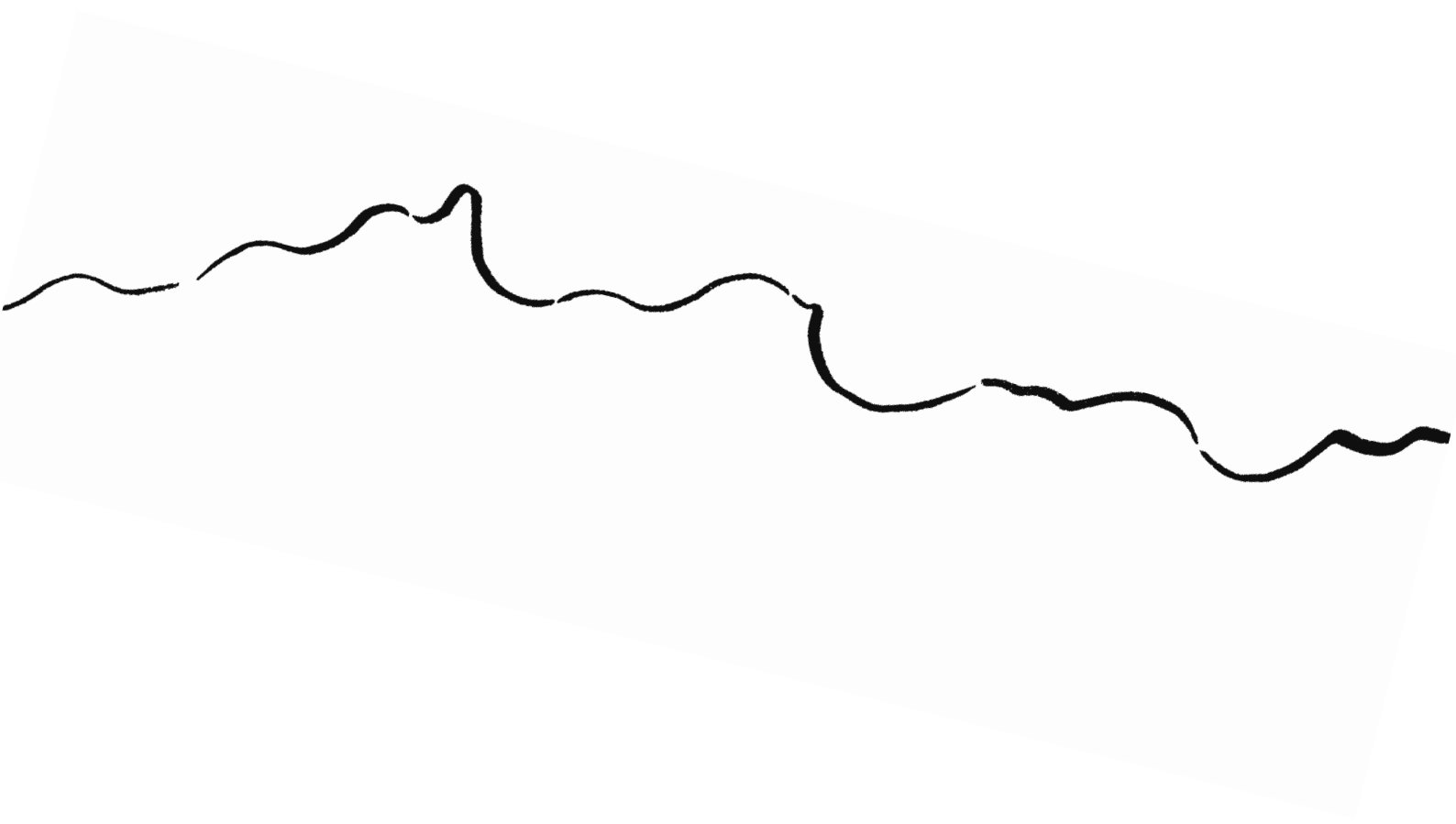
Diabeteksen hoitomuoto valitaan aina yksilöllisesti. Koska hoitomuotoja on useita, diabeetikoiden eri tarpeisiin löytyy tuotteita eri hoitomuotojen tarvikkeille.

Pumppuvyö = Insuliinin annostelulaitteen mukana kantamiseen tarkoitettu säilytysvyö. Insuliinipumppu on pieni laite, jolla jäljitellään haiman normaalia insuliinin eritystä. (Terveyskylä 2021.)

Mittarilaukku = Verensokerimittarin sekä pistohoitotarvikkeiden mukana kantamiseen tarkoitettu säilytyslaukku tai -pussi. Verensokerimittarilla mitataan paperiliuskalle asetetusta verinäytteestä verensokeriarvot. (Emt.)

Lisäksi diabetes-tuotteisiin lukeutuvat paidat, joissa on säilytystaskuja tarvikkeille sekä niin sanotut pistohousut vetoketjulla avattavilla pistoaukoilla.

Keikun kaikkien tuotteiden kohdalla on ajateltu, että tuotteet ovat sellaisia, joita lapsen on helppo käyttää hoitotilanteissa ja lapsi pikkuhiljaa oppii toimimaan hoitotilanteessa itsenäisesti. Tuotteet ovat osa diabeteksen hoitoon totuttelua. Housuja ei tarvitse laskea insuliinia pistäessä, insuliinipumpun tilanteen voi tarkistaa kätevästi ikkunallisesta pumppuvyöstä lapsi itse tai aikuinen häiritsemättä pienen lapsen touhuamista eikä paidan tai tunikan helmaa tarvitse nostaa vilkaistakseen pumppua. (Huisman & Kohtalo, haastattelu 23.9.2021.)

5 Suunnitteluprosessi

Tämä osio käsittelee asiakaslähtöisen suunnittelutyön etenemistä. Käyn läpi asiakasyrityksen toiveet ja tarpeet, suunnittelun työvaiheet, värivalinnat sekä esittelen lopullisen kuosiparin esittelykuvissa.

5.1 Keikun toiveet ja tarpeet

Ennen suunnittelutyöhön ryhtymistä, keskustelin Keikun kanssa heidän tarpeistaan ja toiveistaan koskien kuoseja. Keikku tutustui ennakkoon visuaaliseen tyyliini Instagramin ja nettiportfolioni kautta ja mieltyi tyyliin, ja sain sen johdosta heiltä melko vapaat kädet toteutukseen.

Tiedustelin Huismanin ja Kohtalon kummankin henkilökohtaisia mieltymyksiä, mutta myös siitä mitkä visuaaliset asiat ja elementit vetävät heitä molempia puoleensa kuoseissa. Yhdistäviksi tekijöiksi paljastuivat mm. vesiväripinnat ja abstraktit muodot sekä avainsanoiksi luonto ja seikkailu. Mitä kuosien tyyliin tulee, Keikku ei halunnut niin sanotusti ”perinteisiä lastenvaatekuoseja” (määritelty kohdassa 3.4). Tämä mahdollistaa myös tuotteille pidemmän käyttöiän, koska lapsi ”kasvaa ulos” liian lapsekkaista kuoseista nopeammin. Osasyynä saattaa olla Keikun haaveet laajentaa tulevaisuudessa myös nuorten ja aikuisten kokoihin. Lisäksi tärkeä toive Keikun taholta oli, että kuosit olisivat mahdollisimman monikäyttöisiä, koska niitä tultaisiin käyttämään eri kokoisissa tuotteissa ja leikkuujätteitä hyödyntämään. Kuosiparin

kuosien tulisi siis olla joko "all-around" tai neljään suuntaan toimivia, jotta ne olisivat mahdollisimman monikäyttöisiä ja vastaisivat näin Keikun tarpeisiin.

Ensimmäisessä tapaamisessa keskusteltiin myös ohimennen väritoiveista ja kerroin heille alustavista ajatuksistani ja mielikuvista koskien värejä. Ajatus sukupuolineutraaleista väreistä tuntuisi järkevimältä, mutta asia jätettiin toistaiseksi vielä muhimaan. Myös maan- ja luonnonläheiset sävyt olisivat mieluisampi vaihtoehto kuin kirkkaat karkkivärikyset. Mustavalkoinen väritys olisi myös hyvä, ainakin yhtenä värivaihtoehtona kuoseille.

5.2 Ideointi ja luonnostelu

Ensimmäisen asiakastapaamisen jälkeen tutustuin alkuun Keikun Kohtalon Pinterest-alustalla keräämään kuvakollaasiin. Tämä toimi niin sanotusti sytykkeenä luovalle prosessilleni. Seuraavaa tapaamista varten tein muutaman luonnoksen ja etsin omista arkistoistani sopivaa materiaalia tunnelmataulua varten. Tunnelmataulun paraatipaikalle päätyi ottamani kuva kirvojen syömästä lepän lehdestä ja yksi värillisistä akvarelliluonnoksista. Lehden kiehtova reiällisyys yhdistyi pohdintaani monikäyttöisistä kuvioelementeistä – reiähän ovat pilkkuja.

Tein alussa muutaman värillisen luonnoksen akvarelleilla, mutta koska värikartta ei ollut vielä selkeytynyt, siirryin luonnostelevaan mustalla musteella ja huopakynillä. Akvarellit eivät ole itselleni luonnollinen työväline luonnostellessa, mutta musteella sen sijaan saa aikaan samankaltaista tekstuuria. Musteen intensiivisyys kiehtoo ja koen sen kanssa työskentelyn olevan jopa koukuttavaa.

Lähdin luomaan projektiin niin sanottua mustavalkoista kuvioarkistoa. Kuvioarkistomenetelmällä pyritään luonnostelevaan nopeasti ja intuitiivisesti paljon mustavalkoisia luonnoksia useilla erilaisilla tekniikoilla ja työvälineillä. Isoniemi (2019, 85) rinnastaa menetelmän perinteiseen croquis-tekniikkaan, missä elävästä

IHME

JA

KUMMA

SEIKKAILU

LUONTO

ORGAANISUUS

LUONTORETKI

mallista piirretään paljon nopeita luonnoksia, joita voidaan jatkotyöstää myöhemmin. Tarkoitus on kummassakin sama – molemmat toimivat alkulämmittelyinä, ja niiden avulla luodaan pohjamateriaalia lopulliselle työlle. (Isoniemi 2019, 85.)

Luonnostelussa käytin tekniikkana mustetta eri paksuisilla siveltimillä niin kuivalle kuin kostutetulle paperille, jonkin verran akvarelleja sekä mustia huopakärkikyniä. Pyrin pitämään mielessä pohdintani monikäyttöisyydestä ja monikäyttöisistä kuvioelementeistä. Lisäksi löysin aiemmin luomastani mustavalko-arkistosta muutaman käyttämättä jääneen luonnoksen, joita voisin myös hyödyntää joko referenssinä tai itse kuoseissa.

Suunnittelijana rakastan rohkeaa värien käyttöä, mutta koska projektilla ei ollut alussa selkeää värikarttaa ja mustavalkoisuudellekin näytettiin vihreää valoa, oli helpompi lähteä liikkeelle mustavalkoisista luonnoksista. Värivaihtoehtoihin palattaisiin myöhemmin, kun raportit olisivat viimeistelyä vaille valmiit.

5.3 Kuosit ja kuosiparien muodostuminen

Kuosiparien muodostuminen alkoi suhteellisen luonnollisesti, koska asiakkaan toiveet loivat luonnostelulle jo suhteellisen selkeän suunnan ja luonnoksiin syntyi yhteensopivia elementtejä ja muotokieltä. Mustavalkoisuuteen keskittyminen alussa auttoi kasaamaan omia ajatuksia, ja työn eteneminen sujuvoitui.

Tein testiksi muutaman nopean kokeilun käsittelemättömillä luonnoksilla Photoshopissa nähdäkseni missä luonnoksissa ja kuvioelementeissä on potentiaalia. Tasaisen tekstuurimaisia luonnoksia työstin suoraan raporttiin, kun taas sellaisia luonnoksia, joissa havaitsin ”liikettä” ja selkeämpiä kuvioelementtejä, työstin ”half-drop” -raporttiin. Työstäessäni kuoseja jatkuvaksi pinnaksi kuvankäsittelyohjelmalla mietin harvoin aktiivisesti, millaisen raportin rakennan. Mielenkiintoiseksi havaittu sommitelma ikään kuin viestii itsessään, millaiseen raporttiin se tulisi viimeistellä.

Mustavalkoisuus luonnoksissa auttoi hahmottamaan kuoseja yhdistäviä kuvioelementtejä ja jo nopeiden Photoshop-luonnosten työstämisen jälkeen alkoi luonnosten joukosta löytyä yhteensopivia luonnospareja, joissa näin potentiaalia. Koska tarkoituksena oli luoda monikäyttöisiä kuoseja, sommittelussa oli tärkeää huomioida, ettei kuosiin jää liian suuria tyhjiä tiloja ja taustan ja tyhjän tilan suhde on oikeanlaisessa tasapainossa. Isoniemi (2019, 105) vertaa tyhjää pintaa puheessa käytettäviin taukoihin: tauot lisäävät puheen vaikuttavuutta ja välitettävän sanoman tehoa – kuosissa tyhjä tila tekee saman.

Suunnittelutyön aikana tapasin Keikun Kohtaloa, joka asiakkaan roolin lisäksi ohjasi ja toimi taiteellisena tukena prosessin edetessä. Vaikka ensimmäisissä esittelemistäni kuosiraporttiaihioidista oli aiemmin mainitsemani tyhjää tilaa, niin Kohtalo sanoi sen olevan myös hyvä asia. Tuotteisiin saa jäädä tietynlaista uniikkiutta, joten se että kuvio ei sijoitu samalla tavalla jokaisessa tuotteessa on hyväksyttävää ja mielenkiintoista.

Prosessissa syntyi kaksi eri kuosikokonaisuutta, joista molemmissa on omanlaisensa vaikutelma. Toisen kuosikokonaisuuden kuoseissa on jotain sellaista minkä Kohtalokin loppupuolen tapaamisessa kommentoi olevan ”enemmän lapsien kuin aikuisten mieleen”, vaikka tarkoituksena ei ollut suunnitella lapsekkaita kuoseja. Lisäksi syntyi muutama minimalistisempi kuosi sivutuotteena, jotka karsiutuivat asiakastapaamisten yhteydessä pois. Nämä kuosit näin jälkikäteen ajateltuna olivat enemmän monikäyttöisyyden ja monikäyttöisten kuvioelementtien tulkintaa ja tutkimusta: viivaa, raitoja ja ruutuja, mutta eivät muotokieleltään puhutelleet asiakasta.

Loppukarsintaan valitut kuosiparit ovat *Läikähdys + Pinnan alla* sekä *Tunturipöllö + Käpykkä*. Kummassakin kuosiparissa toinen kuosi on väljemmin sommiteltu ja näyttävämpi ja toinen tiheä ja tekstuurimainen. Näiden kuosiparien lisäksi esittelin Keikulle yhden erillisen kuosin *Polka*, jossa on samoja kuvioelementtejä kuin *Pinnan alla* -kuosissa ja joka voisi toimia kolmantena kuosina *Läikähdys-* ja *Pinnan alla* -kuosien kanssa. Esittelykuviin upotin sen kuosiparin, joka mielestäni vastasi toimeksiantoon paremmin.

Läikähdys
16 x 32

Pinnan Alla
32 x 64

Tunturipöllö
16 x 32

Käpykkä
32 x 64

5.4 Väritys

Monikäyttöisyyden näkökulma väreissä jäi pois, koska tärkeämpää on, että kuosien sommittelut ovat monikäyttöisiä. Värien vaihtaminen onnistuu kuoseihin myöhemminkin. Alun perin ajatteleman vihreäkeskeinen värikartta tekisi kuoseista luultavasti liian maastomaisia, ja tätä asiakas haluaa välttää.

Keskustelimme Keikkun kanssa väreistä ja päädyimme siihen, että kokeilisin sinivihreän ja petroolin sävyistä vaihtoehtoa sekä murretun ja poltetun oranssin sävy maailmaa. Lisäksi aksenttiväreinä ovat hunajainen keltainen sekä vaalean keltavihreä sävy. Värit on poimittu WGSN-trendiennustesivuilta.

Esittelykuva 1 : Pinnan Alla -kuosi Jekku-paidassa ja Läkähdyks-kuosi Riehu-puhelinvyössä.

Esittelykuva 2 : Pinnan Alla -kuosi Rymy-pumppuvyössä.

6 Yhteenveto

Monikäyttöisyys kuosisuunnittelun näkökulmasta on aiheena kiinnostava ja siihen olisi voinut uppoutua vieläkin syvemmin, mutta tällöin pohdinta olisi voinut luisua liikaa kuosisuunnittelun ulkopuolelle. Lähestyin aihetta kuvioelementtien, monisuuntaisen kuvion toiston, ajattomuuden käsitteen sekä käyttäjälähtöisen suunnittelun ja käyttäjän tunnekokemusten kautta. Lopputuotoksiin eli kuoseihin olen tyytyväinen, mutta ovatko ne monikäyttöisiä? Vastaus on, että osittain kyllä. Valitut kuosit toimivat ainakin kuvioelementtien osalta moneen suuntaan ja ovat tältä osin monikäyttöisiä ja vastaavat myös asiakkaan toiveisiin. Suurin ja tärkein syy tyytyväisyyteen löytyy kuitenkin onnistuneesta yhteistyöstä asiakkaan kanssa ja se, että asiakas on tyytyväinen tekee myös minut tyytyväiseksi.

Prosessin aikana syntyi myös kuoseja, joissa monikäyttöisyys toteutuu muillakin tavoilla, mutta näistä kuoseista ei syntynyt yhteen sopivia pareja tai ne eivät puhutelleet asiakasta. Sivulta 11 löytyvä kuvituskuva on yksi näistä. Syntyi kuoseja, joita voi kuvailla ajattomiksi mutta jotka eivät ole neljään suuntaan toimivia tai "all-around"-kuoseja, sekä kuoseja, joissa on tekstuuria ja jotka toimivat moneen suuntaan.

Mikä siis tekee kuosista monikäyttöisen? Sellaisia kuvioelementtejä, jotka eivät ole esittäviä tai joilla ei ole selkeää suuntaa, on helpompi käyttää monikäyttöisiä kuoseja suunnitellessa. Kuvioelementtejä, jotka eivät herätä vahvasti tunteita tai joita ei voi kuvailla sellaisilla adjektiiveilla kuten suloinen, kaunis tai ruma. Toisaalta tunteita

herättävät kuosit ja kuvioelementit puhuttelevat kuluttajaa, jolle tunnesiteen kautta kuosista muodostuu monikäyttöinen. Vastauksena tutkimuskysymykseeni voin vain todeta, että kuosisuunnittelussa on mahdotonta vastata kaikkiin monikäyttöisyyden näkökulmiin.

Etsiessäni vastausta opinnäytetyön toiseen tutkimuskysymykseen erityistarpeiden ja erityistarvevaatteiden ja -tuotteiden merkityksestä ja tarpeesta tekstiili- ja muotialalla havaitsin mainittujen vaatteiden ja tuotteiden olevan läsnä, mutta ei kovinkaan näkyvillä. Keikun kaltaisia kotimaisten erityistarvevaatteiden ja -tuotteiden valmistajia en löytänyt, ja Keikku vaikuttaisi olevan täällä ainoa laatuaan. Mielestäni paremmin suunnitelluille erityistarvetuotteille olisi kysyntää, vaikka markkina ei olekaan suuri. Tämän ovat todenneet myös Keikun Huisman ja Kohtalo. Erilaisten erityistarpeiden ja sairauksien diagnosointi lisääntyy, mikä tarkoittaa, että myös erityistarvetuotteiden merkitys ja tarve kasvaa. Koska erityistarpeet voivat olla hyvin yksilöllisiä, vaatetusala muodikkaampien erityistarvetuotteiden valmistaminen vaikuttaa pitkälti olevan pienten ompelijoiden ja yrittäjien sekä kotiompelijoiden käsissä ainakin Suomessa.

Hyvinvointi on vallitseva teema monella alalla, mukaan lukien tekstiili- ja vaatetusala, ja erityistarpeet liittyvät läheisesti hyvinvointiin. Keikun ja muiden samankaltaisten toimijoiden olemassaolo viestii tästä.

Yhteistyö Keikun kanssa jatkuu vielä opinnäytetyön jälkeenkin, kun kankaan painoajankohta lähestyy. Palaute kuosien esittelyssä oli positiivista ja Keikku vaikutti odottavan jo sormet syyhyten että kuosit saataisiin omiin tuotteisiinkin. Keikku koki, että heidän toiveensa ja tarpeensa tulivat onnistuneesti kohdatuiksi. Tuotekuviin muokattu kuosipari (*Läikähdys + Pinnan Alla*) oli kahdesta suunnitellusta kuosiparista se, joka omasta mielestäni vastaa paremmin toimeksiantoon. Keikku tekee lopullisen valinnan kahden esitellyn kuosiparin välillä.

Lähteet

Dufva, Mikko 2020. Sitran selvityksiä 162 – Megatrendit 2020. Sitra, Helsinki.

Hampshire, Mark & Sphehenson, Keith 2006. Stripes. Communicating with pattern. Rotovision, Mies (Sveitsi).

Hälinen, Sirpa & Rytönen, Auli 1999. Arkipäivän onni – vaatteita erityisryhmille. Opetushallitus, Helsinki.

Isoniemi, Laura 2019. Kuviollinen mieli: Pintasuunnittelun menetelmiä. Aalto-yliopisto, Espoo.

Keikku 2021.[Verkkosivut] Saatavuus <https://keikku.fi> (Viitattu 4.10.2021)

Risikko, Tanja & Marttila-Vesalainen, Ritva 2006. Vaatteet ja haasteet. WSOY, Porvoo.

Niinimäki, Kirsi 2011. From Disposable to Sustainable : The Complex Interplay Between Design and Consumption of Textiles and Clothing. Aalto University Publication Series Doctoral Dissertations 84/2011. Aalto Yliopisto, Espoo.

Kielitoimiston sanakirja 2021. Hakusanat: Monikäyttöinen, ajaton ja klassinen. [Verkkosivut]. Saatavuus <https://www.kotus.fi> (Viitattu: 1.11.2021)

Terveysylä 2021. LASTENTALO.FI > Tietoa lasten sairauksista > Diabetes. [Verkkosivut]. Saatavuus

<https://www.terveyskyla.fi> (Viitattu: 23.10.2021)

WGSN 2021. [Verkkosivut]. Saatavuus <https://www.wgsn.com/en/> (Viitattu: 2.11.2021)

Haastattelut

Huisman, Annu & Kohtalo, Saara 2021. [Haastattelu] 23.9.2021. Haastattelija Camilla Kulmala.

Lehti, Emilia 2021. [Haastattelu] 11.10.2021. Haastattelija Camilla Kulmala.

Kuvat

Kuva 1: © Tubie Kids. Saatavuus: <https://tubiekids.co.uk/pages/2in1-g-tube-peg-feeding-tshirt> .

(Haettu: 13.11.2021)

Kuvakollaasi 1: Keikkun tuotteita

Kaikki kuvat ©Keikku.Saatavuus: <https://keikku.fi/kauppa/> . (Haettu 1.11.2021)

Kuvakollaasi 2: Perinteisiä lastenvaatekuoseja: 1 – Marimekko, Bo Boo; 2 – Metsola, Bunny; 3 – PaaPii, Perhoset; 4 – PaaPii, Herne; 5 – Blaa, Boera, 6 – PaaPii, Into pyöräilee & 7 – Blaa, Cats Turquoise.

1 Vaude Mini Bo Boo, Marimekko. Saatavuus: https://www.marimekko.com/us_en/vaude-mini-bo-boo-bodysuit-light-blue-red-yellow-046384-513 . (Haettu 18.11.2021)

2 Bunny Pink T-Shirt LS, Metsola. Saatavuus: <https://metsola.fi/collections/juniorit-paidat/products/bunny-t-shirt-pink> .(Haettu 18.11.2021)

3 SIRO Tunika, Perhoset; PaaPii. Saatavuus: <https://www.paapiidesign.com/fi/product/siro-tunika-perhoset/19496> . (Haettu 18.11.2021)

4 VISA t-paita, Herne; PaaPii. Saatavuus: <https://www.paapiidesign.com/fi/product/visa-t-paita-herne/19249> (Haettu 18.11.2021)

5 Blaa Boera Shortsihaalari, Blaa. Saatavuus: <https://www.blaa.fi/product/12001/boera-shortsihaalari-dog-green#gallery-1> . (Haettu 18.11.2021)

6 NOOA Paita, Into pyöräilee; PaaPii. Saatavuus <https://www.paapiidesign.com/fi/product/nooa-paita-into-pyorailee/19140> . (Haettu 18.11.2021)

7 Madrid Collegepaita, Cats Turquoise; Blaa. Saatavuus <https://www.blaa.fi/product/13362/madrid-collegepaita-cats-turquoise#gallery-1>. (Haettu 18.11.2021)

Kuvakollaasi 3:

1 Hopla Fur, Showy Leopards; Molo. Saatavuus <https://www.molo.com/outerwear/jackets-coats/hopla-fur/snowy-leopards/> . (Haettu: 14.11.2021)

2 Print Paita, Lynx; Gugguu. Saatavuus <https://www.gugguu.com/collections/paidat/products/aw21-frosty-forest-print-shirt?variant=39476354908229> . (Haettu 14.11.2021)

Kuvakollaasi 4: Diabetes-tuotteita: 1 – Säilytyslaukku, 2 – Pumppuvyö, 3 – Pumppuvyö & 4 – T-paita diabetekseen liittyvällä painatuksella.

1 Floral Accessory Pouch, Make Up Bag, Zipper, Diabetic Bag, Cosmetic bag, Coin Purse; PatternCabin. Saatavuus https://i.etsystatic.com/15306151/r/il/18286e/2264041501/il_1588xN.2264041501_s2je.jpg . (Haettu: 21.10.2021)

2 Abdominal Band, myDiLi. Saatavuus https://i.etsystatic.com/21881302/r/il/9449eb/2450667706/il_1588xN.2450667706_rqff.jpg. (Haettu 21.10.2021)

3 Kids Diabetic Spibelt with a pass-through hole, Sugar Medical. Saatavuus <https://sugarmedical.com/products/kids-diabetic-spibeltr-with-a-pass-through-hole?variant=38999798513849>. (Haettu 21.10.2021)

4 T-shirt – Type one of a Kind Pink, Diacé.be. Saatavuus <https://www.diace.eu/a-63670119/t-shirts/t-shirt-type-one-of-a-kind-pink/#description>. (Haettu 21.10.2021)

Kuvakollaasi 5: Diabetes-tuotteita valmistavia vaatebrändejä: 1 – RevelWear, 2 – Little TD1 Pockets & 3-5 – TYPE1CLOTHING.

1 RevelWear 2020. [Verkkosivut, kuvakaappaus]. Saatavuus <https://revelwear.com> (Haettu: 21.10.2021)

2 Little TD1 Pockets 2021. [Verkkosivut, kuvakaappaus]. Saatavuus <https://littlet1dpockets.bigcartel.com/about> (Haettu: 21.10.2021)

3 -5 @type1clothing 2021. [Instagram-sivu, kuvakaappaus]. Saatavuus <https://www.instagram.com/type1clothing/> (Haettu: 21.10.2021)

Kuvakollaasi 6: Tunnelmataulu IHME JA KUMMA.

Tuotekuva ©Keikku. <https://keikku.fi/wp-content/uploads/2020/07/DSC04200-scaled.jpg> (Haettu 10.11.2021)

Vesiväriluonnos & Kirvan syömä lehti: ©Camilla Kulmala

Esittelykuvat 1 & 2 : © Keikku

Mustavalkoiset kuvitukset ja kuvat luonnoksista : © Camilla Kulmala

